

Uloga i značaj lovnog turizma u Vukovarsko-srijemskoj županiji

---

Bujadinović, Ivana

Undergraduate thesis / Završni rad

2020

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj:

**Josip Juraj Strossmayer University of Osijek, Faculty of Agrobiotechnical Sciences Osijek /
Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku, Fakultet agrobiotehničkih znanosti Osijek**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://urn.nsk.hr/urn:nbn:hr:151:750061>

Rights / Prava: [In copyright](#)/[Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-07-25**

Sveučilište Josipa Jurja
Strossmayera u Osijeku

**Fakultet
agrobiotehničkih
znanosti Osijek**

Repository / Repozitorij:

[Repository of the Faculty of Agrobiotechnical
Sciences Osijek - Repository of the Faculty of
Agrobiotechnical Sciences Osijek](#)

SVEUČILIŠTE JOSIPA JURJA STROSSMAYERA U OSIJEKU
FAKULTET AGROBIOTEHNIČKIH ZNANOSTI OSIJEK

Ivana Bujadinović

Preddiplomski stručni studij Poljoprivreda

Smjer Agrarno poduzetništvo

Uloga i značaj lovnog turizma u Vukovarsko - srijemskoj županiji

Završni rad

Vinkovci, 2020.

SVEUČILIŠTE JOSIPA JURJA STROSSMAYERA U OSIJEKU
FAKULTET AGROBIOTEHNIČKIH ZNANOSTI OSIJEK

Ivana Bujadinović

Preddiplomski stručni studij Poljoprivreda

Smjer Agrarno poduzetništvo

Uloga i značaj lovnog turizma u Vukovarsko - srijemskoj županiji

Završni rad

Povjerenstvo za ocjenu i obranu završnog rada:

1. izv. prof. dr. sc. Tihana Sudarić, mentor
2. prof. dr. sc. Tihomir Florijančić, član
3. dr. sc. David Kranjac, član

Vinkovci, 2020.

TEMELJNA DOKUMENTACIJSKA KARTICA

Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku
Fakultet agrobiotehničkih znanosti Osijek
Preddiplomski stručni studij Agrarno poduzetništvo

Završni rad

Ivana Bujadinović

Uloga i značaj lovnog turizma u Vukovarsko - srijemskoj županiji

Sažetak:

Uloga i značaj lovnoga turizma u Vukovarsko-srijemskoj županiji je najviše zbog promocije županije i njezinih ljepota, ali i zbog gospodarstva te povećanja ponude i prihoda. U Vukovarsko-srijemskoj županiji lovnim turizmom na profesionalnoj razini na strani ponude bave se Hrvatske šume, Lovačko društvo *Spačva*, Lovačko društvo *Kunjevci*, kao i privatnici Bosiljko Stanić iz Vinkovaca, te Mica iz Županje. Značajno za lovni turizam navedenoga kraja su i ostvareni trofeji, uspomene najstarijih lovaca, značajne osobe kao i događaji koji se pamte. Podaci za ovaj rad su prikupljeni iz raznih lovačkih knjiga, informacije iz Hrvatskih šuma i županije Vukovarsko-srijemske, te sa raznih internetskih stranica o lovstvu i lovnom turizmu.

Ključne riječi: lovstvo, lov, lovni turizam

31 stranica, 13 slika, 3 tablice, 16 literaturnih navoda

Završni rad je pohranjen: u Knjižnici Fakulteta agrobiotehničkih znanosti Osijek i u digitalnom repozitoriju završnih i diplomskih radova Fakulteta agrobiotehničkih znanosti Osijek.

BASIC DOCUMENTATION CARD

Josip Juraj Strossmayer University of Osijek
Faculty of Agrobiotechnical Sciences Osijek
Professional study Agricutrural entrepreneurship

Final Work

Ivana Bujadinović

The role and importance of hunting tourism in Vukovar - Srijem County

Summary:

The role and importance of hunting tourism in Vukovar-Srijem County is mostly due to the promotion of the county and its beauties, but also due to the economy and the increase of bid and income. Croatian Forests, Spačva Hunting Association, Kunjevci Hunting Association, as well as private individuals like Bosiljko Stanić from Vinkovci and Mica from Županja are engaged in hunting tourism on a professional level in Vukovar Srijem County referring the supply side. Significant for the hunting tourism of the mentioned area are the winning trophies, memories of the eldest hunters, important people as well as memorable events. Data for this paper were collected from various hunting books, information from the Croatian Forests and the Vukovar-Srijem County, as from various websites on hunting and hunting tourism.

Key words: Hunt, hunting, hunting tourism

31 pages, 13 picture, 3 tables, 16 references

Final work is archived in Library Faculty of Agrobiotechnical Sciences Osijek and in digital repository of Faculty of Agrobiotechnical Sciences Osijek.

Sadržaj

1. UVOD.....	1
2. MATERIJAL I METODE.....	3
2.1. INSTITUCIONALNI OKVIR.....	3
3. REZULTATI I RASPRAVE.....	5
3.1. ZNAČAJ LOVSTVA.....	5
3.2. LOVNI KALENDAR.....	6
3.3. VRSTE LOVA I LOVIŠTA.....	7
3.4. RAZVOJ TURIZMA.....	9
3.4.1. TURIZAM u RH.....	10
3.4.2. TURIZAM u VSŽ.....	11
3.5. TURIZAM I LOV.....	13
3.5.1. LOV U VUKOVARSKO-SRIJEMSKOJ ŽUPANIJI.....	14
3.6. PONUDA LOVNOG TURIZMA U VSŽ.....	19
3.6.1. HRVATSKE ŠUME.....	19
3.6.2. LOVAČKO DRUŠTVO „KUNJEVCI“.....	21
3.6.3. LOVAČKO DRUŠTVO SPAČVA.....	22
3.7. ZNAMENITOSTI LOVSTVA VUKOVARSKO-SRIJEMSKE ŽUPANIJE.....	24
3.7.1. ZNAČAJNI TROFEJI.....	24
3.7.2. SPOMENE NAJSTARIJIH LOVACA.....	25
3.7.3. SLAVONSKA ŠUMA JOSIPA KOZARCA.....	26
3.7.4. DOGAĐAJI KOJI SE PAMTE.....	27
3.8. IZAZOVI LOVNOG TURIZMA.....	29
4. ZAKLJUČAK.....	30
5. POPIS LITERATURE.....	31

1. UVOD

Prema definiciji (Turizam, 2018.) Državnog zavoda za statistiku turistom se smatra svaka osoba, bez obzira na dob i spol, koja izvan svojega stalnog mjesta boravka proboravi barem jednu noć u ugostiteljskom objektu za smještaj. Strani turist jest svaka osoba s prebivalištem izvan Republike Hrvatske koja privremeno boravi u Republici Hrvatskoj i provede najmanje jednu noć u ugostiteljskom ili drugom objektu za smještaj turista. Izletnika na jedan dan ne smatra se turistom“.

Turizam je jedna od komponenata nacionalne ekonomije svake države, a zbog svog geostrateškog položaja, prirodnih, kulturnih i povijesnih ljepota, turizam je jedna od najznačajnijih komponenata BDP-a Republike Hrvatske. Prema podacima Hrvatske narodne banke (Turizam, 2018.), prihodi od turizma čine 19,6% udjela u BDP-u za 2017. godinu.

Slika 1. Slogan Hrvatske turističke zajednice

Prema Strategiji razvoja turizma RH do 2020. (Strategija, 2020.), dominantni proizvodi u hrvatskom turizmu su:

1. Sunce i more
2. Nautički turizam
3. Poslovni turizam
4. Kulturni turizam
5. Zdravstveni turizam
6. Cikloturizam
7. Gastronomija i enologija
8. Ruralni i planinski turizam

9. Golf turizam

10. Pustolovni i sportski turizam

11. Ekoturizam

U navedenoj Strategiji prva četiri proizvoda predstavljaju tradicionalnu, razvijenu, prepoznatljivu i dominantnu ponudu hrvatskog turizam, dok narednih sedam proizvoda imaju izraženu perspektivu razvoja. Upravo se tu nalaze i Pustolovni i sportski turizam kojima pripada lovni turizam. Prema strategiji, ovaj turistički proizvod pripada „sve značajnijoj i brzo rastućoj grupi proizvoda za koju neki operatori prijavljuju rast do 30% godišnje, koja uključuje, primjerice, ronjenje, kajaking i kanuing, rafting, adrenalinske sportove, lov, ribolov i zimske sportove te sportske pripreme. Iako se, posebice u brdovitom i obalnom dijelu Hrvatske, ubrzano razvija široka ponuda različitih, uključivo nišnih (npr. špiljarenje, paragliding), pustolovno/sportskih programa, Hrvatska još uvijek nedovoljno koristi svoje komparativne prednosti za razvoj ove skupine proizvoda.“

2. MATERIJAL I METODE

Od materijala za ovaj rad koristila sam razne knjige i skripte o lovstvu te informacije iz županije i hrvatskih šuma te od nekoliko lovaca.

2.1. INSTITUCIONALNI OKVIR

U Republici Hrvatskoj lovstvo je regulirano kroz primarni zakon, Zakon o lovstvu (NN 99/18, 32/19, 32/20), a na koji se posljedično naslanjaju drugi zakonski i podzakonski akti i dokumenti kroz koje se pojedinačno utvrđuje, razrađuje i uređuje kako gospodarenje lovištima tako i samom divljači.

Ključni naglasak stavlja se na samo gospodarenje koje obuhvaća uzgoj, zaštitu, lov i korištenje divljači i njezinih dijelova, a sve kako bi se primarno ostvarila gospodarska, turistička i rekreativna funkcija te sekundarno zaštitila i očuvala biološka raznolikost i ekološka ravnoteža prirodnih staništa, divljači i divlje faune i flore. Prema Zakonu lovac je svaka osoba koja ima važeću lovačku iskaznicu, a u Hrvatskoj je izdaje Hrvatski lovački savez osobi koja je položila lovački ispit i navršila 17 godina i šest mjeseci života.

Samo lovstvo prema navedenom zakonu organizirano je kroz Hrvatski lovački savez koji je dobrovoljna nacionalna udruga koju čine lovački savezi županija i Grada Zagreba te lovačke udruge i lovci. Primarna zadaća Hrvatskog lovačkog saveza jest predstavljati svoje članove sa svrhom promicanja lovstva u Republici Hrvatskoj, ali i promicanje hrvatskog lovstva u inozemstvu. Na području Vukovarsko-srijemske županije, Hrvatski lovački savez predstavlja Lovski savez Vukovarsko-srijemske županije koji okuplja 66 članica kroz 61 lovačko društvo/lovačke udruge i pet zakupnika državnog lovišta. Ukupno je riječ o 1851 lovcu.

Tuzemni lovni turizam zakonski je reguliran upravo kroz članstvo u lovačkim društvima i lovačkim udrugama, dok je dolazak stranih osoba dodatno reguliran. Uz obvezno položen lovački ispit i ishođenu dozvolu za nošenje lovačkog oružja u skladu s propisima iz zemlje iz koje dolaze izdaje se lovačka iskaznica za strane osobe a po zahtjevu ovlaštenika prava loga gdje će strani državljani prvi put loviti te godine. Lovska iskaznica vrijedi za kalendarsku godinu za koju je izdana i to za sva lovišta u Republici Hrvatskoj.

Slika 2. Lovačka iskaznica

Isto tako, temeljem Zakona u primjeni je Pravilnik o uvjetima i načinu lova, nošenju lovačkog oružja, obrascu i načinu izdavanja lovačke iskaznice, dopuštenju za lov i evidenciji o obavljenom lovu (NN 70/10) kojim se propisuju uvjeti i način lova, nošenje lovačkog oružja, obrazac i način izdavanja lovačke iskaznice, davanje dopuštenja za lov i vođenje evidencije o obavljenom lovu.

Zakonom o lovstvu je definirano kako je razdoblje lovne godine od 1. travnja tekuće godine do 31. ožujka iduće godine. Isto tako, Zakon definira i kako pravo lova imaju vlasnici lovišta na vlastitom zemljištu te druge fizičke i pravne osobe koje imaju koncesiju ili zakup državnog, zajedničkog ili privatnog lovišta. Svako lovište formira se prema divljači kojoj je taj prostor privatno stanište ili se tu uzgaja.

„Privatna lovišta ustanovljuju se na zemljištu u vlasništvu pravnih ili fizičkih osoba ako površina jednog vlasnika nije manja od 500 ha neprekinutog zemljišta, tako da se po cijelom zemljištu može prelaziti s jedne katastarske čestice na drugu, bez prijelaza preko tuđeg zemljišta. Državna lovišta ustanovljuju se na zemljištu u vlasništvu Republike Hrvatske ako površina nije manja od 1000 ha neprekinutog zemljišta, tako da se po cijelom zemljištu može prelaziti s jedne katastarske čestice na drugu, bez prijelaza preko tuđeg zemljišta. Državna i privatna lovišta ustanovljuje i ukida odlukom ministar nadležan za poslove lovstva. Zajednička lovišta ustanovljuju se na površinama na kojima nisu ustanovljena državna i privatna lovišta ako površina nije manja od 1000 ha neprekinutog zemljišta. Zajednička lovišta ustanovljuje i ukida odlukom predstavničko tijelo županije, uz prethodnu suglasnost Ministarstva. Na površinama na kojima je zabranjeno ustanovljivanje lovišta divljač je dužan štiti korisnik te površine.

Pravo lova u lovištu izvršava se kao pravo i dužnosti provedbe lovnogospodarske osnove ili programa uzgoja divljači i sklopljenog ugovora o zakupu, odnosno koncesiji.

Lovnogospodarska osnova jest desetogodišnji planski akt za gospodarenje lovištem kojim se utvrđuje gospodarenje za razdoblje od dana davanja suglasnosti na lovnogospodarsku osnovu do 31. ožujka desete lovne godine. Bez odobrene lovnogospodarske osnove ili programa uzgoja divljači i ugovora o zakupu, odnosno koncesiji, ne može se izvršavati pravo lova.“(Stanje šumarstva, 2018.).

3. REZULTATI I RASPRAVE

Kao cilj korištenja raznih materijala i metoda dobivenih za ovaj rad, preko nekoliko rasprava, došlo se do krajnjih rezultata vezanih za lov, lovstvo, te lovni turizam.

3.1. ZNAČAJ LOVSTVA

Lovstvo je društvena djelatnost uzgoja, zaštite, lova i korištenja divljači i njezinih dijelova. Bitna terminologija je i lovište, odnosno određena površina zemljišta koje predstavlja zaokruženu prirodnu cjelinu u kojoj postoje ekološki i drugi uvjeti za uzgoj, zaštitu, lov i korištenje divljači. Za lovstvo i lovni turizam Vukovarsko-srijemske županije važno je naglasiti i lovni kalendar, vrste lovova i lovišta, značajne trofeje, uspomene najstarijih lovaca, divljač i lov u Slavonskoj šumi Josipa Kozarca i događaji koji se pamte.

3.2. LOVNI KALENDAR

Lovni kalendar prikazuje kada je koja vrsta divljači lovi. Lovna godina ne započinje kao naša kalendarska godina, nego od 1.travnja tekuće godine, pa do 31.ožujka iduće godine.

Tablica 1. Lovne sezone pojedinih životinjskih vrsta

Jelen	od 16.08. do 14.01.
Košuta	od 01.10. do 14.01.
Tele	od 01.10. do 31.01.
Srna i lane	od 01.10. do 31.01.
Srnjak	od 01.05. do 30.09.
Muflon	cijelu godinu
Muflonka i janje	od 01.08. do 31.12.
Vepar, nazime, prase	cijelu godinu
Krmača	od 01.08. do 31.12.
Zec	od 01.10. do 15.01.
Lisica	cijelu godinu
Fazan	od 01.09. do 31.03.
Patka	od 01.09. do 31.01.
Guska	od 01.11. do 31.01.

Izvor: Kesar, 2012./2013.

3.3. VRSTE LOVA I LOVIŠTA

Postoji pojedinačni i skupni lov:

1.) U pojedinačnom lovu divljač se lovi:

- a) vabljenjem – jelen obični, jelen lopatar, srna obična, lisica i šojka kreštalica,
- b) dočekom,
- c) šuljanjem,
- d) potraživanjem,
- e) privozom zaprežnim kolima,
- f) privozom čamcem bez motornog pogona,
- g) pticama grabljivicama.

2.) U skupnom lovu divljač se lovi:

- a) prigonom,
- b) pogonom,
- c) kružnim lovom.

Zabranjen je lov krupne divljači skupnim lovom i korištenjem lovačkih pasa, osim divlje svinje. Vrste lovišta prema obilježjima prostora se odnose na otvoreno i ograđeno lovište, te uzgajalište divljači.

Slika 3. Lov sa psima

Otvoreno lovište je neometano kretanje divljači i njezin ulov na neograđenom području koje je u pravilu veće od 1 000 ha.

Ograđeno lovište je ograđeni prostor najčešće prirodnim, ali i umjetnim barijerama koje sprječavaju da divljač napusti područje, koje je također u pravilu veće od 1 000 ha.

Uzgajalište divljači je uzgoj divljači na ograđenom prostoru od 100 do 2 000 ha namijenjenih lovu i reprodukciji.

Lovišta dijelimo i prema vlasništvu, što se odnosi na vlastito i zajedničko.

Vlastito lovište je lovište ustanovljeno na zemljištu u vlasništvu pravne ili fizičke osobe, odnosno privatno lovište, i u vlasništvu Republike Hrvatske, odnosno državno vlasništvo.

Zajedničko lovište je lovište ustanovljeno na zemljištima raznih vlasnika, koji prema uvjetima iz Zakona o lovstvu nisu mogli ustanoviti vlastito lovište (Kesar, 2012.).

3.4. RAZVOJ TURIZMA

Turizam je skup gospodarskih djelatnosti s obilježjima složenosti strukture, sezonalnosti poslovanja, neproizvodnosti rada te specifičnosti tržišta u težnji ostvarenja (realizacije) turističkog doživljaja stvarajući pritom brojne direktne i indirektne, primarne i sekundarne utjecaje. Turizam je kompleksan i složen fenomen stoga što je suvremeni turist željan različitih novih doživljaja te je granice istih, tj. očekivanja realizacije teško utvrditi (jaz očekivanog i ostvarenog) (Gržinić, 2019.).

Čovjekova potreba za promjenom mjesta boravka izvorište je turističkih putovanja i podloga teorijskih tumačenja kronologije razvoja turizma. Osmišljavanjem masovnih putovanja, a kasnije vođenjem računa o doživljajima posjetitelja i iskustvenim komponentama putovanja razvio se dokoličarski kao i poslovni turizam. Dakle, suvremeni turizam je posljedica razvoja:

- tehnologije,
- socioloških prilika,
- stupnja međuljudskih odnosa (Gržinić, 2019.).

Počeci turizma vežu se uz europsku aristokratsku mladež koja je organizirano putovala Europom s ciljem upoznavanja različitih kultura i umjetnosti, a širenje je bilo uvjetovano razvojem prometne infrastrukture, tada razvojem željeznice i parnog stroja.

Slika 4. Počeci turizma, DW

„Putovanje je bilo masovnog karaktera, oglašeno s konceptom posjete europskim gradovima, ponuđena je hrana tijekom putovanja i sklopljen je ugovor s prometnim poduzećem (željeznicom). Tada nastaje putnički ček, turistička uputnica (vaučer), paušalno putovanje (po unaprijed utvrđenim cijenama), kasnije čarter (angažiranje kapaciteta za potrebe putovanja).

Cook je bio veliki altruist, prije nego ekonomist.⁶ Kasnije brigu o profitu preuzimaju njegovi poduzetni sinovi te osnivaju prvu putničku agenciju. Tijekom 1860-ih godina organizirao je i razna putovanja u inozemstvo i time započeo Inclusive independent travel, odnosno putovanja na koja putnik odlazi samostalno, dok agencija naplaćuje troškove puta, hrane i smještaja (Weber, Mikačić; 2004)“.

Najveći rast turizam doživljava nakon Drugog svjetskog rata, odnosno tijekom 80.-ih godina prošlog stoljeća. „Vodeća svjetska industrija» po rastu (iza naftne, kemijske i automobilske) danas uključuje više od 600 milijuna ljudi i ostvaruje gotovo bilijun dolara godišnje. Svjetski turizam stvarao je oko 5.5% ukupnog međunarodnog izvoza u 1980. godini, te 7.4% u 2000. godini. Prosječan godišnji rast ostvaren u turizmu je 7.5% (u tekućim cijenama) dok su stope rasta svjetskog GDP-a i međunarodnog izvoza 4.9% i 6.0%. Slično je i s brojem zaposlenih u turizmu (400 mil. ljudi).“(Gržinić, 2019.)

3.4.1. TURIZAM u RH

Turizam je jedno od najznačajnijih gospodarskih područja u Hrvatskoj u kojoj je se turizam počeo razvijati još u 19. stoljeću. Od najranijih dana razvoja hrvatskog turizma prednjačili su Opatija i otok Hvar, a takav trend razvio se do današnjih dana uz širenje ponude na Istru i Kvarner te srednju Dalmaciju. Paralelno s ove dvije destinacije, razvijala se i turistička ponuda Dubrovnika. Razvoj istarskog turizma uvjetovan je blizinom europskim metropolama toplom Jadranskom moru koji je najpristupačniji srednjoj i sjevernoj Europi.

U novije vrijeme, nakon stagnacije uzrokovane Domovinskim ratom, turizam je svoju eksploziju doživio je početkom novog tisućljeća izgradnjom autoceste Zagreb-Split čime je putovanje kroz Hrvatsku skraćeno za minimalno 3, a tijekom sezone i 6 do 8 sati. Drugi val ekspanzije povezan je s izgradnjom i proširenjem zračnih luka te uvođenjem niskotarifnih letova iz zapadne i srednje Europe prema Zadru, Krku, Splitu i Dubrovniku.

Turizam je najrazvijeniji u primorskim regijama, dok je od kontinentalnog turizma najznačajniji onaj vezan uz grad Zagreb. Hrvatska ima 8 nacionalnih parkova, od čega ih je 7 smješteno u priobalju i gorskoj Hrvatskoj, a samo su Plitvička jezera na kontinentu. Kontinentalni turizam slabije je razvijen pogotovo zbog nedostatka kvalitetnijih smještajnih kapaciteta, skijališta, ljetovališta i zimovališta. Ponuda je uglavnom u kontinentalnoj Hrvatskoj usmjerena na izvorišta termalne vode, povijesne znamenitosti i ruralni turizam.

Slika 5. Bizovačke toplice

Prema podacima Državnog zavoda za statistiku, u 2019. godini na području Hrvatske bilo je 1.160.067 stalnih ležajeva te 198.368 pomoćnih.(zavod za statistiku, 2020.).

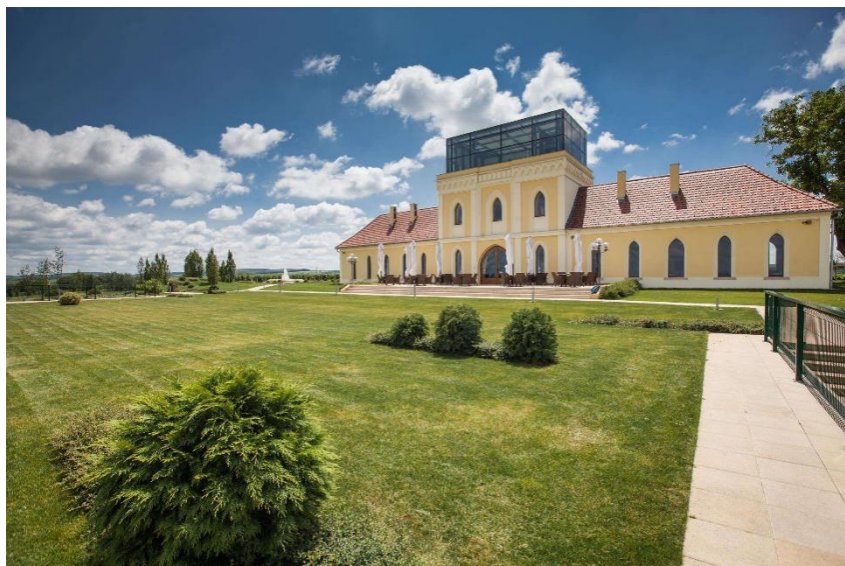
Gledajući broj dolazaka, iste godine Hrvatsku je posjetilo 19.566.146 turista, od čega je 2.212.658 bilo tuzemnih, a 17.353.488 inozemnih posjetitelja. Ukupno je ostvareno 91.242.931 noćenja.

3.4.2. TURIZAM u VSŽ

Prema Strategiji razvoja turizma Vukovarsko-srijemske županije „cijela Županija je ruralni prostor (kao turistička destinacija) zbog toga, jer po prirodi stvari i karakteristikama jeste, a posebno turistički jer na tome baziramo cijeli koncept razvoja turizma (strateški, posebno marketinški), te bi na osnovu toga gradili imidž destinacije. Ukupna turistička ponuda (i gradska) bi bila u toj funkciji. Na sličan način se strateški koncipira razvoj priobalnog turizma, planinskog, lječilišnog itd.“(strategija razvoja VSŽ, 2018.)

Prema istoj strategiji, metodološki je utvrđeno postojanje resursa za razvoj turizma u cijeloj Županiji te kako nema propusta ili devastacija u prostoru koje bi bile prepreka razvoju. Ipak, postojeće stanje ponude koje treba voditi u smjeru upravljanja destinacijom ocijenjeno je kao nedovoljno perspektivno ozbiljnijem turističkom razvoju kao jednom od pokretača razvoja ukupnog prostora. Isto tako, utvrđeno je i kako se svi uočeni nedostati mogu pretvoriti u prednosti ukoliko se isti sustavno i organizirano počnu rješavati.

Slika 6. Ilok, Ladanjsko imanje Principovac

Prema podacima Državnog zavoda za statistiku, u 2019. godini na području Vukovarsko-srijemske županije bilo je 2.037 stalnih ležajeva te 185 pomoćnih. Smještajni kapaciteti nalaze se u Vinkovcima, Vukovaru, Županji i Iloku od gradova, te u još 13 općina. Najveći broj stalnih ležajeva imaju Vukovar (849) i Vinkovci (807)(Državni zavod statistike, 2019). Prema podacima iz Strategije razvoja turizma, cilj je s 2020. godinom ostvariti da hoteli imaju udio od 30.28% ponude ležajeva, hosteli 19.58%, privatni smješta 11,1%, kuće za odmor 6.55%, agroturizam 11.08%, a kampovi 5,75%.

Gledajući broj dolazaka, iste godine Vukovarsko-srijemsku županiju posjetilo je 80.549 turista, od čega je 64.678 bilo tuzemnih, a 15.871 inozemnih posjetitelja. Ukupno je ostvareno 134.308 noćenja.

3.5. TURIZAM I LOV

Lovni turizam važna je sastavnica kontinentalnog turizma i potiče razvoj destinacija u unutrašnjosti zemlje produljujući tako turističku sezonu s ljetnih mjeseci na ostala godišnja doba. Ovaj oblik turizma u Hrvatsku privlači brojne inozemne turiste, posebice lovce s područja Italije, Austrije, Njemačke, Velike Britanije i Švicarske. Dobra geoprometna povezanost Hrvatske i blizina emitivnih tržišta od velike su važnosti, a prelijepa priroda, odlična gastronomija i bogata kulturna baština samo su dio onoga u čemu mogu uživati lovci iz cijele Europe.

Lovni turizam, kao specifični oblik turizma, važan je segment u ukupnoj turističkoj ponudi Hrvatske, s osobitim naglaskom na ponudi kontinentalnoga dijela, a Hrvatska ima dugu lovnu tradiciju, lovce entuzijaste, a interes inozemnih lovaca za hrvatske lovne destinacije vrlo je velik. Nažalost još uvijek nismo uspjeli dovoljno promovirati i zaokružiti cijelu turistički proizvod kada pričamo o lovnom turizmu.

Slika 7 Odstreljen jelen, www.croatia-hunting.com

Lov u Republici Hrvatskoj omogućen je i reguliran kroz zajednička i državna lovišta koja se formiraju prema kao jedinstvena cjelina prema vrsti divljači kojoj je to prirodno stanište te se u istima takva vrsta divljači može selektivno uzgajati. Destinacija za lovni turizam dobiva na svome značaju u kombinaciji lovišta s visokim količinama divljači te odstrelom divljači s visokim ocjenama. Ova dva čimbenika predstavljaju inicijalni okidač za interes stranih lovaca prema domaćim lovištima, dok se konačna odluka donosi temeljem prateće i ostale ponude.

Prateća ponuda u prvom redu podrazumijeva kvalitetnu infrastrukturu u vidu smještaja za lovce koji teže luksuzom u prirodnom, šumskom okruženju, dok je ostala ponuda fokusirana na ostale sadržaje koji bi bili dostupni lovcima izvan vremena koje ne uključuje u lov. O raspoloživosti takve ponude ovisi i koliko će se lovni turist zadržati na destinaciji, a o kvaliteti takve ponude ovisi hoće li se lovni turist vratiti na navedenu destinaciju.

Iako lovac turist troši dva-tri puta više od običnog turista, strani lovci u Hrvatskoj troše samo 30 posto na turističke usluge i sadržaje, dok 70 posto izdvajaju za odstrel divljači. U inozemstvu je omjer obrnut: 70 posto potrošnje lovca turista odnosi se na smještajne, ugostiteljske i izvanpansionske usluge.

Lovni turizam isto tako odlikuje i grupni dolazak lovaca istog imovinskog profila koji je uglavnom iznad standarda kako populacije, tako i standarda prosječnog turista.

3.5.1. LOV U VUKOVARSKO-SRIJEMSKOJ ŽUPANIJI

Kolika je povezanost Vukovarsko-srijemske županije s prirodom i prirodnim okruženjem vidi se već u prvom koraku pogledom na grb Vukovarsko-srijemske županije u kojem dominira jelen. Na taj način odana je počast ovoj predivnoj životinji, ali i poslana poruka svim dobronamjericima i turistima kako je riječ o županiji u kojoj dominira prirodno okruženje s očuvanom biološkom raznolikošću i staništem krupne divljači.

Slika 8. Grb Vukovarsko-srijemske županije

Na području Vukovarsko-srijemske županije postoje 53 zajednička te 20 državnih lovišta. Zajednička lovišta u zakupu su domicilnih lovačkih udruga i društava. Sva županijska

zajednička lovišta imaju lovozakupnike, odnosno ovlaštenike prava lova u desetogodišnjem periodu. (stanje šumarstva, 2018.)

Tablica 2. Pregled zajedničkih lovišta na području VSŽ

rd.br.	lovište	LU/LD	naselje	površina (ha)
XVI/101	Brezovice	Jastreb	Babina Greda	7.141
XVI/102	Drenova	Fazan	Posavski Podgajci	2.440
XVI/103	Ervenica	Fazan	Privlaka	2.229
XVI/104	Gaj	Gaj	Županja	4.221
XVI/105	Jelje	Fazan	Gradište	4.175
XVI/106	Lovakovica	Jelen	Otok	4.609
XVI/107	Ljeskovac	Sloga	Vinkovci	4.717
XVI/108	Mašanj	Ris	Gunja	3.045
XVI/109	Paovo	Sokol	Soljani	2.427
XVI/110	Poloj	Jelen	Rajevo Selo	2.530
XVI/111	Rastović	Sokol	Štitar	2.563
XVI/112	Rastovo	Fazan	Đurići	1.002
XVI/113	Ripača	Jelen	Komletinci	3.290
XVI/114	Selište	Srnjak	Vrbanja	4.365
XVI/115	Sitnatovo	Vepar	Strošinci	1.782
XVI/116	Stara Sela	Jelen	Cerna	2.289
XVI/117	Vjerovi	Vjerovi	Bošnjaci	6.441
XVI/118	Marikovo-Topolovac	Fazan	Lipovac	2.349
XVI/119	Dubovica	Dubovica	Podgrađe	2.314
XVI/120	Gradina	Gradina	Donje Novo Selo	1.428
XVI/121	Dubrava	Dubrava	Nijemci	3.755
XVI/122	Bradarica	Jastreb	Đeletovci	2.566
XVI/123	Gazdol	Jastreb	Stari Jankovci	1.326
XVI/124	Žirište-Bililo	Kuna	Tompojevci	5.720
XVI/125	Prima	Zec	Ilača	2.667
XVI/126	Bajin dol	Vepar	Tovarnik	3.652
XVI/127	Badnjara	Sokol	Lovas	3.931
XVI/128	Vukovo-Kordoš	Srndać	Ilok	12.174
XVI/129	Vučedol	Zrinski	Vukovar	10.934
XVI/130	Crepov dol	Sokol	Bogdanovci	1.687
XVI/131	Zverinjak	Sokol	Nuštar	2.093
XVI/132	Šomod	Orao	Tordinci	2.996
XVI/133	Asađ	Šljuka	Antin	1.430
XVI/134	Cerić	Vepar	Cerić	1.663
XVI/135	Grabik	Srndać	Marinci	1.217
XVI/136	Dombok	Šljuka	Korođ	1.389
XVI/137	Jordan	Trpinja	Trpinja	11.151
XVI/138	Borinci	Borinci	Jarmina	1.431

XVI/139	Ravna	Lovac	Markušica	3.679
XVI/140	Travnjak	Jelen	Mirkovci	1.328
XVI/141	Brestovo	Jelen	Petrovci	1.800
XVI/142	Pasjak	Fazan	Negoslavci	2.119
XVI/143	Gradac	Borovo	Borovo	3.009
XVI/144	Međe	Šljuka	Slakovci	1.438
XVI/145	Panjik	Orao	Novi Jankovci	1.345
XVI/146	Revenica	Sokol	Srijemske Laze	1.596
XVI/147	Aljmaš	Fazan	Orolik	1.666
XVI/148	Miljac	Jelen	Gaboš	1.499
XVI/149	Svetinje	Fazan	Svinjarevci	1.282
XVI/150	Vidraš	Jelen	Ostrovo	1.473
XVI/151	Šiškovka	Zec	Šiškovci	1.256
XVI/152	Ugljara	Ugljara	Apševci	1.001
XVI/153	Lipice	Kuna	Drenovci	2.866

Izvor: Hrvatske šume

Istekom desetogodišnjeg zakupa odlukom župana odlučuje se o produljenju ugovora ili će se raspisati novi natječaj za naredno razdoblje od 10 godina. S druge strane, o državnim lovištima odlučuje Ministarstvo poljoprivrede koje odlučuje o koncesijama i zakupima za sljedeća državna lovišta na području Vukovarsko-srijemske županije.

Tablica 3. Pregled državnih lovišta na području VSŽ

OZNAKA LOVIŠTA	LOVIŠTE	MJESTO	POVRŠINA (HA)	PRAVO LOVA
XVI/15	Durgutovica I	Ivankovo	5.244	zakup 10 god
XVI/22	Durgutovica II	Stari i Novi Mikanovci Vođinci	5.599	zakup 10 god.
XVI/10	Nadiševci	Prkovci	1.883	zakup 10 god.
XVI/6	GrabarjeLuščić	Retkovci	2.580	zakup 10 god.
XVI/2	Bok	Rokovci Andrijaševci	4.601	zakup 10 god.
XVI/1	Dugo Cerje-Česta -Voćin	Ilok	850	koncesija 30 god
XVI/9	Merolino	Samobor	6.509	koncesija 30 god.
XVI/17	Topola	Privlaka	2.964	zakup 10 god.
XVI/7	Jelaš	Tompojevci	1.078	koncesija 30 god.

XVI/16	Vrapčana	Vinkovci	1.458	koncesija 30 god.
XVI/3	Dionica	Slakovci	1.020	zakup 10 god.
XVI/4	Dubrave	Stari Jankovci	1.163	zakup 10 god.
XVI/18	Banov Dol	Županja	6.118	zakup 10 god.
XVI/13	Stari Rađenovci	Nuštar	5.567	zakup 10 god.
XVI/14	Trizlovi-Rastovo		3.096	zakup 10 god
XVI/8	Kunjevci	Zagreb	1.304	povjeravanje izvršavanja
XVI/11	Spačva	Zagreb	25.018	povjeravanje izvršavanja
XVI/19	Čunjevci	Vinkovci	1.122	koncesija 30 god
XVI/20	Desićevo	Bošnjaci	1.735	koncesija 30 god
XVI/21	Tromeđa	Jastrebarsko	4.622	koncesija 30 god.

Izvor: Hrvatske šume

2017. godine Vukovarsko-srijemska županija provela je i dovršila izradu karata lovišta na propisanim podlogama te je karta lovišta dostupna na službenim stranicama Županije. Na taj su način ispunjene zakonske obveze, kao i regulative Europske unije, ali i omogućen grafički pristup podacima svim zainteresiranim građanima.

Za lovni turizam potrebna je strast lovaca koja nadilazi sredinu iz koje dolaze, odnosno želje da love izvan svog prostora življenja. U takvoj kombinaciji dobivamo lovni turizam. Uz lovačka društva i udruge, ključni čimbenici u ovom lancu su turističke agencije koje su specijalizirane za lovni turizam, lovci-turisti, pružatelji popratnih usluga i sadržaja te država koja regulira takvo tržište.

Opće pretpostavke razvoja lovnog turizma se odnosi na blizinu i prometnu dostupnost lovne destinacije, pristup lovištu, lovnu i prateću infrastrukturu, političku stabilnost zemlje, odnosno regije, bogatstvo divljači na predmetnoj lokaciji, postojanje odgovarajućeg institucionalnog i pravnog okvira, tržišnu orijentaciju prema lovnom turizmu kao izvoru prihoda, postojanje specijaliziranih turističkih agencija koje posreduju između lovoovlaštenika i lovca turista.

Uspješnost lovnog turizma ovisi o tome je li politički i društveno prihvaćen, legalan, pravno uređen i organiziran, transformiran u proizvod koji održava potrebe lovaca i koji može biti ponuđen i upotrijebljen po prikladnoj cijeni.

Visoka platežna moć sudionika-lovaca, sportske aktivnosti, sposobnost baratanja i dozvola za nošenje oružja, strast za lovačkim doživljajima, ljubav prema prirodi kao i potreba za druženjem u specifičnom okruženju su ekonomski aspekti lovnog turizma.

Kao i u svemu u životu, tako i u lovnom turizmu se pojavljuju organizacijski problemi koji se odnose na neprepoznatljivost kao potencijal za razvoj ruralnih područja, nedostatan razvijen sustav formalnog obrazovanja o lovstvu u okviru lovnog turizma, lovačke udruge koje ugošćuju inozemne lovce i moraju imati ugovor s turističkim agencijama, slabo razvijen sustav turističkog posredništva specijaliziranog za lovni turizam, te nerazvijen sustav samofinanciranja promotivnih aktivnosti u inozemstvu.

Najveće prijetnje budućem razvoju lovnog turizma su neorganizirano i nekontrolirano izlovljavanje, nebriga za opstojnost vrste, krivolov odnosno nedostatna lovočuvarska služba, nedostatak sredstava namijenjenih očuvanju prirodne i lovno-turističke resursne osnove, zagađenja, razvoj mehanizacije i proširenja urbanizacije, te bespoštedna borba udruga za zaštitu životinja.(Kesar, 2012./2013.)

U Vukovarsko-srijemskoj županiji se lovnim turizmom bave Hrvatske šume, lovačko društvo "Spačva" i lovačko društvo "Kunjevci". Lovnim turizmom se bave i dva privatnika, Boso iz Vinkovaca i Mića iz Županje.

3.6. PONUDA LOVNOG TURIZMA U VSŽ

Široku ponudu turizma u Vukovarsko-srijemskoj županiji imaju Hrvatske šume, LD Kunjevci, te LD Spačva.

3.6.1. HRVATSKE ŠUME

Hrvatske šume su glavni predstavnik lovnog turizma u Vukovarsko-srijemskoj županiji. One imaju svoja lovačka društva koja su također predstavnici lovnog turizma, gastro ponude, te reklama našeg kraja i naših prirodnih ljepota. Hrvatske šume prodaju 80 % svoga ulova za predstavljanje lovno - turističke ponude. U radu su kao prilog prikazani i opći uvjeti organizacije lovno turističkog paket aranžmana (www.hrsume.hr).

Slika 9. Lovački dom Kunjevci

Za sve uspomene koje su ponos Hrvatske, Vukovarsko - srijemske županije u lovno - turističkom zanimanju postoje ustanove koje ih čuvaju godinama, desetljećima, pa i stoljećima, a to su muzeji. Jedan takav muzej je smješten u centru Bošnjaka.

Šumarski muzej smješten je u centru Bošnjaka, u zgradi sagrađenoj davne 1869. godine. Šezdesetih i sedamdesetih godina prošlog stoljeća pokrenuta je inicijativa o osnivanju Šumarskog muzeja, koja je intenzivno nastavljena nakon Domovinskog rata, od 2004. godine prikupljanjem predmeta i eksponata te uređenjem prostora od oko 500 m² površine u bivšoj staroj osnovnoj školi. Muzej šumarstva otvoren je 2007. godine te predstavlja bližu i daljnju

povijest šumarstva ovog kraja, a poglavito Spačvanskog bazena poznatog po šumi hrasta lužnjaka odnosno na daleko znanog slavonskog hrasta.

Slika 10. Šumarski muzej u Bošnjacima

Neke od predmeta Muzeju su darovali mještani Bošnjaka. To su uglavnom tradicijski alati za izradu drvenih predmeta i alati za rad u šumi i izvoz drva iz šume, a najveći dio predmeta dopremljen je iz šumarija na području UŠP Vinkovci. Muzejska zbirka je podijeljena u cjeline kojima se nastojalo obuhvatiti radove u šumi od sadnje sjemena, preko sječe i izrade drvnih sortimenata, izvoza trupaca, pa sve do zaštite šume te biljnih i životinjskih vrsta koje obitavaju na ovom području. Muzej je otvoren posjetiteljima i turistima kako bi se za budućnost sačuvala sjećanja na dio naše nacionalne i šumarske povijesti te kako bi svaki posjetitelj stekao dobar uvid kako se nekada radilo u šumarstvu, a kako danas. Šumar i poznati hrvatski pisac Josip Kozarac u "Slavonskoj šumi" napisao je:

Tko je jednom bio u toj našoj drevnoj šumi, s onim divnim stabarjem, spravnim, čistim i visokim, kao da je saliveno, taj je ne može nikad zaboraviti (www.hrsume.hr).

U lovištu „Spačva“ uzgajaju se: jelen obični, srna obična, svinja divlja, a u uzgajalištu „Kunjevci“: jelen lopatar, muflon, srna obična i divlja svinja.

3.6.2. LOVAČKO DRUŠTVO „KUNJEVCI“

Lovački dom Kunjevci nalazi se u okolici grada Vinkovaca, u istoimenom lovištu i uzgajalištu divljači Kunjevci, ukupne površine oko 1.300 ha.

LD Kunjevci je novoizgrađeni ugostiteljski objekt sa velikim restoranom kapaciteta 50 mjesta, vanjskom otvorenom terasom kapaciteta 70 mjesta, recepcijom, dnevnim boravkom i 6 modernih i luksuzno opremljenih soba za smještaj gostiju s 14 ležajeva.

Atrakcija objekta su luksuzno opremljene sobe gdje su podovi i namještaj u svakoj sobi izrađeni od druge vrste drveta pa su po tome sobe i dobile nazive (crni orah, trešnja, hrast, jasen, grab i joha). Svaka soba opremljena je s TV, satelitskom antenom, mini barom, telefonom i besplatnim internetom.

Ovaj luksuzni objekt okružen je stoljetnom hrastovom šumom u kojoj obitavaju jelen lopatar, muflon, srna i svinja divlja i idealno je mjesto za lov i aktivni odmor te za sve oblike rekreacije.

Gastroponuda: Lovački dom Kunjevci poznat je po bogatoj ponudi svih vrsta jela od divljači i domaćih specijaliteta.

Organizacija poslovnih i privatnih događanja: U lovačkom domu moguće je organizirati poslovne sastanke, domjenke, seminare, poslovne ručkove kao i razna privatna i obiteljska događanja.

Dodatni sadržaji:

- streličarstvo (gađanje lukom i strijelom)
- igralište za mali nogomet
- fotosafari
- obilazak jedinstvenog kompleksa Slavonske šume
- vožnja čamcem po Dunavu
- pripremanje hrane u šumi (ražanj, roštilj, kotlić, krušna peć)
- posjet Šumarskom muzeju u Bošnjacima
- posjet Vukovaru I Iloku i ostalim mjestima Vukovarsko-srijemske županije (www.hrsume.hr)

3.6.3. LOVAČKO DRUŠTVO SPAČVA

Gosti mogu uživati u udobnoj Lovačkoj kući Spačva s 19 ležajeva u kojoj se nude poznati slavonski kulinarski specijaliteti. Dobar lov i nezaboravan doživljaj prirode, lovcima ostaje u trajnom sjećanju.

Na području između Dunava i Save smješteno je otvoreno lovište Spačva. Dolazak u lovište je brz, a vožnja udobna zbog dobre auto-cesta i željezničke povezanosti. Lovište je smješteno u sklopu najvećeg neprekinutog kompleksa šuma u cijeloj Europi, poznatog slavonskog hrasta (*Quercus robur slavonica*) i idealno je stanište za jelena, srnu, divlje svinje i ptice močvarice i livadarke.

Lovište je poznato po atraktivnom zimskom lovu na divlje svinje prigonom uz upotrebu posebno dresiranih lovnih pasa. Lov na plemenitog jelena u rici u barama, poseban je lovački doživljaj (www.hrsume.hr).

Slika 11. Prilaz Lovačkom domu Kunjevci

U lovnoj godini 2018/19. u lovištu Spačva i uzgajalištu divljači Kunjevci izvršen je odstrjel u sljedećim postocima: jelen obični 100 %, jelen lopatar 96 %, te divlje svinje sa 87%. Skupni lovovi na svinje divlje su održani sa 23 lovna dana u kojima su najviše sudjelovale lovne grupe iz europskih zemalja. Bitno je za spomenuti porast populacije čagljeva koji i uz godišnji odstrjel od preko 80 komada ima uzlazni trend. Uz lovačku kuću Spačva nalazi se hladnjača koja udovoljava svim zahtjevima u smislu prihvata i skladištenja mesa odstrijeljene divljači. Jelenska divljač nabavljena u okviru projekta Florestflow puštena je dana 12.02. i 15.02.2018.

godine u prihvatilišta na području šumarija Strošinci i Vrbanja, a tijekom ljeta puštena u otvoreno lovište, ukupno 42 grla.(Stanje šumarstva, 2018.)

3.7. ZNAMENITOSTI LOVSTVA VUKOVARSKO-SRIJEMSKJE ŽUPANIJE

Znamenitostima lovstva veliki značaj pridaju trofeji, uspomene najstarijih lovaca, Slavonska šuma Josipa Kozarca, kao i stari događaji koji se još uvijek pamte.

3.7.1. ZNAČAJNI TROFEJI

Veliki šumski kompleksi, briga o divljači, kontrolirani lov i nastojanja da se obuzda krivolov, omogućili su da se visoka divljač razvija i napreduje. Stoga ne začuđuje činjenica što je s područja ove Županije poteklo mnogo trofeja.

Tako je na Međunarodnoj lovačko-ribolovnoj izložbi u Berlinu 1937. godine bilo izloženo čak 10 jelenskih i dvoji srneći rogovi. (Veliki katalog izložbe, Berlin, 1937.)

Izložbeni trofeji najvećim dijelom potječu iz vremena prije 1914. godine, kad je u ratnim razdoblju, premda je bio zabranjen lov, očito nestalo visoke divljači. Tek 1931. Martin Balling ustrijelio je srnjaka, a 1936. dr. Detlef jelena svjetske klase. Interes za ovu izložbu bio je velik, tako da je organiziran zajednički posjet lovaca među kojima su bili i lovci iz Vinkovaca, Nuštra i Vukovara. (LG, Novi Sad, 1937.)

Slika 12. Izložci trofeja u Bošnjacima

Na Međunarodnoj izložbi Dusseldorfu 1954. godine trofej običnoga jelena iz Spačve ocijenjen je s 212,91 točaka i osvojio je prvu nagradu, a 4 jelena lopatara iz lovišta Kunjevci osvojila su prva mjesta u svojim kategorijama.(Hubertus, 1987.)

3.7.2. USPOMENE NAJSTARIJIH LOVACA

Jedna od važnih uspomena u lovstvu za naš kraj je dolazak Druga Tita u lovište Kunjevci, listopad 1965. godine. Radne organizacije “ĐURO SALAJ”, “CIBALIA” I “KVALITET” organizirali su malu izložbu svojih proizvoda u Lovачkoj kući.

Tito je rano krenuo u lov fijakerom. Dopratali su ga lovočuvar, pratitelj pukovnik i Dragutin Žanić, sve do mjesta gdje se očekivao jelen lopatar. Ubrzo se čuo pucanj. Pozvao je predstavnike lovstva “Spačva” da dođu na Brijune i da će im pokloniti nekoliko lopatara iz stada sa Brijuna kako bi se obnovila, osvježila krv lopatara u Kunjercima, koja nije bila osvježena dolaskom lopatara u šumu Kunjevci neposredno pred II. svjetski rat.

Još jedan poznati lovac se prisjeća vremena svoga lova, Jakša Zetović kaže: “Lovio sam od malih nogu. Prvog zeca ubio sam 1910. godine. Znao sam od oca ukrasti rogić baruta i žrtvujući batine odlazio bih u lov. U početku sam išao s lovcima nagoniti patke i guske, a kad bi oni odstrijelili meni bi dali nešto od lova. U sjećanju mi je posebno ostao lov iz 1933. godine, u Gabošu. Zeca je bilo kao maka. Fazana i lisica nešto manje. Za četiri sata lova odstrijelili smo 174 zeca, a to se onda nije događalo niti u većim lovištima, a nešto slično nisam nigdje ni vidio.” (Lovstvo Vlk kraja, 1986.)

Mato Karabalić se sjeća svojih uspomena: “Društvo u Rokovcima osnovano je 1932./1933., ma da u knjizi stoji 1935. godine. Kada smo osnivali društvo bilo nas je 18-19. U ovo vrijeme lovišta su davana na licitaciji kod Imovne općine, a koliko se sjećam mi smo sva lovišta platili oko 12000 dinara za godinu dana. Lovišta smo zakupili moj brat i ja i bili smo jedini zakupnici. Prve tri godine smo sami lovili. Morali smo imati i dva čuvara. To su bili Jurketić i Šebalj, dva dječaka koja su voljela lov. Kasnije sam predložio bratu da osnujemo lovačko društvo. Bilo je 19 prijavljenih članova. Društvu smo odmah dali ime “Rokovci-Andrijaševci”. Društvo je naraslo na 28 članova. Tri godine plaćala se članarina, a kasnije smo je plaćali iz lova. Svake godine iz lovišta smo izvozili po 330 fazana. Napravili smo dobra hranilišta i

posijali prosjeke. Vodili smo mnogo računa o lovištima i napravili smo prve osnove.” (Lovstvo Vk kraja, 1986.)

Đorđe Janković se prisjeća “Prije II. svjetskog rata lovilo se u skupnim lovovima, ali i u grupnim, pa i pojedinačno. Pojedinačno se naročito lovilo u lovištima Lovačkog kluba Vinkovci. Grupno se lovilo i poslije rata na patke, guske, grlice, šljuke. Na Bosutu je nekada bilo dosta pataka i gusaka. Kada je Bosut bio zamrznut, na ledu su ribari načinili rupe oko kojih su se skupljale patke i guske loveći ribu. Rado sam išao u lov na patke i guske pred večer na doček ili bih upregao jednog konja u seljačke saonice, na njih bih stavio samo jednu dasku u sredinu koje sam sjeo. Kajase sam stavio oko vrata i uz Bosut tjerao konja s puškom u ruci. Pri izlazu iz grada u pravcu privlačkog mosta, sreo sam jednog lovočuvara Petrinovića Matu koji mi je rekao da se vraća iz Vrapčane kući i da na Bosutu nije vidio ništa od divljači. Unatoč tome pošao sam dalje makar se prosanjkati. Nisam se od njega udaljio niti 300 metara, ugledam na Bosutu oko jedne rupe tri guske na ledu. Kada sam se približio digle su se, dvije sam ubio, a treća je odletjela. Sjećanje da su naša lovišta bila bogata s divljači, da se samo u jednom lovu u rudini Doganovci odstrijelili 280, a u Keljanivcima 320 zečeva, nas starije lovce ispunjava ponosom na naše lovno gospodarenje.” (Lovstvo Vk kraja, 1986.)

3.7.3. SLAVONSKA ŠUMA JOSIPA KOZARCA

Josip Kozarac je rođen 1858. godine u Vinkovcima. Teme svojih dijela crpio je iz rodne Slavonije čiju je ljepotu doživio već u djetinjstvu. Boje i zvukovi slavonskih livada i šuma, potoka i rijeka stalni su predmet njegova interesa. Sklonost prema prirodi utjecala je na njegovu profesionalnu orijentaciju tako da je studirao šumarstvo u Beču i kao šumar radio u različitim slavonskim većim i manjim mjestima. O tim dionicama Josip Kozarac govori u svojoj “Autobiografiji”. U pripovijetki “Slavonska šuma” Kozarac je dao prekrasne slike šumskog života, biljnog i životinjskog. Tema pripovijetke je piščeva ljubav prema šumi, Slavoniji i njenim ljudima i običajima. On je u šumi kao u svojoj kući. Šuma je oduvijek bila njegovo nepresušivo blago. Kada mu zabraniše i zatvoriše šumu on postade siromah, jer mu je ona pašom odgajala volove, svojim žirom hranila svinje, svojim drvetom dizala kuće i ograde. Vuk, lisica i kuna davali su mu skupo krzno, a zec i srna hranu. (www.lektire.eu)

Slika 13. Josip Kozarac

3.7.4. DOGAĐAJI KOJI SE PAMTE

Zlatko Trifunović rođen 1930. godine u Sarajevu, od mladosti je lovac. Prvi puta pucao je na glinene golubove na prvenstvu Vinkovaca 1948. godine, na streljani iza stana Mate Petrinovića uz Bosut. Bilo je to improvizirano streljište s jednim strojem za izbacivanje golubova. Već na prvom nastupu iskazao se kao strijelac osvajanjem drugoga mjesta. U to doba vodeći u toj disciplini bili su magistar farmacije Pavle Bosnić i Ivica Hostonsky koji nisu tada htjeli nastupati, kako bi mlađi dobili priliku da se iskažu. Za osvojeno drugo mjesto dobio je plaketu sa srebrnim hrastovim listom. Nastavio je s natjecanjima.

Bio je četiri puta prvak Jugoslavije:

- 1981. u Batajnici (84 golubova od 100)
- 1988. u Skopju (69 golubova od 75)
- 1989. u Osijeku (85 golubova od 100)
- 1991. u Stobreču (99 golubova od 100)

Bio je viceprvak Jugoslavije 1990. godine. Njegov rekord iz Stobreča još ni danas nije oboren.

Nastupao je u reprezentaciji Jugoslavije: na Mediteranskim igrama u Izmiru (Turska) 1971., gdje je osvojio 6. mjesto, i na prvenstvima Balkana 1970., kad je u Ateni bio četvrti i 1972. u Varni četvrti.

Sudjelovao je i na međunarodnim natjecanjima: u Luzernu (švicarska), Bologni i Regio Emilia (Italija) te Kölnu (Njemačka), uvijek se plasirajući među prvih pet.

U kategoriji veterana dva puta je bio prvi na natjecanjima u Brnu (Slovačka), 1980. i 1981.

Vrijedno je spomenuti i njegove ostvarene rezultate na republičkim natjecanjima. Bio je sedam puta prvak Hrvatske: 1982., 1983., 1984., 1987., 1988., 1989. i 1990. Njegov republički rekord iz Đurđenovca (1985.) još nije dostignut. Tad je ostvario maksimalan rezultat jer je od 50 pucanja ostvario 50 pogodaka.

Branio je boje Županije 1996. na državnom prvenstvu u Osijeku.(Lovstvo VSŽ, 2009.)

3.8. IZAZOVI LOVNOG TURIZMA

Na području Vukovarsko-srijemske županije nalaze se neki od zaštićenih objekata u nekoliko stupnjeva zaštite (Stanje šumarstva, 2018.):

1. Posebni rezervati šumske vegetacije: Lože, Radiševo, Vukovarske ade
2. Spomenik prirode, rijetki primjerak drveća, skupina: G.J.Trizlovi-Rastovo (skupina od 9 stabala hrasta lužnjaka u odsjeku 5a, starosti 300-350 godina, promjera preko 150 cm, prosječne visine 33,5 m i prosječne drvene mase po stablu preko 22 m³); G. J. Vrbanjske Šume (skupina od 11 stabala nizinskog poljskog brijesta u odsjeku 3a); G.J. Muško Ostrvo (skupina od 8 stabala slavonskih hrastova lužnjaka i 1 stablo poljskog jasena).
3. Park šume: Kunjevci, Zvirinac, Kanovci,
4. Zaštićeni krajolici: Spačva, Virovi, Vuka

Uz navedeno, područje šume Spačva namjerava se prijaviti u Mrežu Natura 2000 koja za cilj ima spasiti najvrijednije u najugroženije europske vrste i staništa. Navedeno je usklađeno s europskom Direktivom o staništima. U tom pogledu od životinjskih vrsta ciljne skupine su vidra, širokouhi mračnjak, jelenak, hrastova strizibuba, veliki panonski vodenjak, crveni mukač i barska kornjača te orao štekavac, crna roda, škanjas osaš, orao kliktaš, bjelovrata muharica, siva žuna i crvenoglavi djetlić.

Iako ciljane vrste nisu u fokusu lovaca i ponude lovstva na području Vukovarsko-srijemske županije, svakako predstavljaju izazov lovstvu na ovom području. Bez obzira što te ciljane vrste nisu na listi lovaca za lov, lovom na području njihovih staništa svakako se utječe na njihovu rasprostranjenost te će se u budućnosti morati posveti posebna energija kako bi se sve navedeno uskladilo.

Stoga je jedan od ciljeva uz održavanje postojećeg stanja divljači, raditi na intenzivnijem uzgoju i zaštiti divljači te pružanju još kvalitetnijih usluga.

4. ZAKLJUČAK

Lovstvo na području Vukovarsko-srijemske županije posjeduje duboku tradiciju te potencijal razvoja kojim bi se ono podiglo na razinu luksuznog ekskluzivnog proizvoda. Turizam, te lovni turizam ugrađeni su u županijske, nacionalne i strateške dokumente europske unije čime su predviđeni izvori financiranja kojima bi se taj potencijal i ostvario.

Nažalost, trenutno stanje lovnog turizma na području Vukovarsko-srijemske županije jedinu komparativnu prednost ima u vidu brojnog stanja divljači, dok infrastruktura, poglavito visokokvalitetni i brojno dostupni smještajni kapaciteti značajno zaostaju za elitnim lovnim turističkim sredinama.

Lovci predstavljaju turiste koji su spremni najviše potrošiti, no na području Vukovarsko-srijemske županije nemaju priliku gdje to učiniti osim na trofeje koje odstrijele. Ulaganja stoga moraju biti snažno orijentirana na hotelske sadržaje s četiri i pet zvjezdica te popravnu turističku ponudu kako bi se turisti zadržali na tom području.

5. POPIS LITERATURE

1. Turizam u brojkama 2018., Ministarstvo turizma Republike Hrvatske, 2018.
2. Strategija razvoja turizma RH do 2020, Vlada RH, Zagreb, travanj 2013.
3. Informacija o stanju šumarstva, te informacija o stanju lovstva i ribolovnih područja u Vukovarsko-srijemskoj županiji u 2018. godini, Županijska skupština Vukovarsko-srijemske županije, lipanj 2019.
4. Skripta prof.dr.sc. Oliver Kesar, Lovni turizam, Sveučilište u Zagrebu, Ekonomski fakultet, 2012./2013.
5. Prof.dr.sc. Jasmina Gržinić, Uvod u turizam, Sveučilište Jurja Dobrile u Puli, 2019.
6. Državni zavod Za statistiku, Statistička izvješća, Turizma u 2019., Zagreb 2020.
7. Strategija razvoja turizma u Vukovarsko-srijemskoj županiji 2018.
8. Veliki katalog izložbe, Berlin, 1937., 409-410
9. LG, Novi Sad, 1937., br. 11-12, 342.
10. Lovstvo Vinkovačkog kraja, 1986., časopis
11. Slavonska šuma, Josip Kozarac, lektira
12. Lovstvo Vukovarsko-srijemske županije, Zlatko Virc, Vinkovci, 2009.
13. <https://www.hrsume.hr/index.php/hr/turizam/lovno-turistiki-paket-aranmani>
14. <https://www.hrsume.hr/index.php/hr/turizam/nai-objekti/kunjevci>
15. <https://www.hrsume.hr/index.php/hr/turizam/50-turizam/turizam/153-slavonija>
16. <http://www.lektire.eu/lektira/slavonska-suma-josip-kozarac>